

401/2266

התאחדות בולאי ישראל
הספריה

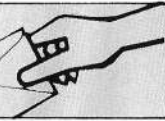

יום הבולאות
17.10.1989

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

חכתבים למערכת

כאספן צעיר הייתי רוצה לדעת מה פרוש המושג "פילטליה" או "פילטליסט" שרבים כל כך משתמשים בהם. צבי הרמן, פ"ת

את המילה "פילטליה" (בולאות) יצר הפריסאי הרפן (Herpin), שחיבר שתי מילים יווניות: "פילר" (philo), שפירושה אהבה, סקרנות ו"אטליה" (Ateleia), שפירושה פטור ממס.

כידוע רעיון השימוש בבולי דואר בא להוכיח שדמי הדואר אכן שולמו. כלומר המכתב המבויל אכן פטור מתשלום נוסף.

השם "פילטליה" ניתן, איפא, לתחביב שיש בו אהבת הבולים. החובבים נקראים "פילטליסטים". בעברית נתקבל המושג **בולאות**, במקום **פילטליה** ובולאי במקום **פילטליסט**.

המערכת

מעונינים בחליפין EXCHANGE WANTED

M. Katz
Santa Fe 2521,
140a (1425)
CAp. Argentina

Giovanni Tacci
viq Branzino, n. 33
1-50142 FIRENZE
ITALY

D. CHUDNOVSKI
197198 Leningrad 198
p.o. box 103
USSR

Mihali Gristescu
Tepes vogo 72,
ro-73111 BUKAREST-11
ROMANIA

JANUSZ A. JOPEK
w. Szeroka 2w. 6
75-814 KOSZALIN
POLAND

A. Feldman
ul. Scheluschkovo 60,
KV34 SU-26201 2
ZHITOMIR 12 U.S.S.R.

לשלוח אוספים תימטים ואוספי-נוער. אין באפשרות הנוער המשתתף בתערוכה ביסלדורף לשלוח אוספים היות ואין להציג פעמים באותה שנה.

א. שליט יו"ר אגודת הסוחרים מסר שגם השנה יתקיים יריד הסוחרים בחנוכה. ישלח מכתב בקשה לקבל את חסות ההתאחדות.

מדיוני הוועד הפועל

ה. סינק, נשיא ההתאחדות דיווח על פגישות שהתקיימו בתערוכת "פילקספרנס" בפריז עם מנכ"ל הרשות י. קאול ומנהל השירות הבולאי י. ביילין. יש פתיחות רבה מצד המנכ"ל ונכונות לבוא לקראת ההתאחדות. יש שינוי חיובי ביחס לתקציב הכספי. ה. סינק מבקש מחברי ההתאחדות וחברי ועד הפועל לתרום ולעזור לקידום הבולאות בארץ, ע"י פתיחת מועדונים חדשים וטיפול אינטנסיבי בנוער במסגרת העמותות הקיימות.

ל. בלאו מזכיר ההתאחדות, ציין, כי למעשה השינוי בגישת רשות הדואר נובע מהסכמתם להקמת גוף משותף (קרן) לניהול הכספים שיופקו מהכנסות בול "יום הבולאות" השנתי למימון הפעילות הבולאית באמצעות ההתאחדות.

א. זכאי ציין שיש לשקול במחשבה מרובה כיצד להשקיע את הקרן לקידום הנוער ע"י מדריכי נוער, פרסום וכד', וליישם אותם בדחיפות.

בחיפה – תערוכה לאומית

ההתאחדות אישרה את "תערוכת" "חיפה 91", (בקרב יוגש מכתב בקשה עם אומדן הוצאות מעמותת חיפה).

ועידת – W.P.C.

– התקבלה פניה מ-W.P.C. למינוי נציגים לוועידה. ל. בלאו מבקש לציין כי לא יתכן שההתאחדות כאירגון-ג לאומי תמשיך להיות חברה בגוף המאגד אגודות ספציפיות עם נושא מוגדר. בארץ קיימים שני גופים ספציפים כאלה והם: העמותה לתולדות הדואר של א"י, וראיגוד אספני יודיאקה בישראל. יש למצוא פתרון לנושא הנ"ל, הדיון נדחה לשיבת ועד הפועל הבאה.

לוועידה שתתקיים בבליטימור, הנציג יהיה י. שבתאי.

– אושר פה אחד מינויו של ל. בלאו כקומיסר לתערוכה התימטית "וינה 1990". ד"ר א. לייבו – נתמנה כנציג התערוכה "פילאניפון 91", ביפאן.

– ה. סינק מסר כי הוזמנה המדליה לזכרו של ד"ר **הקסטר ז"ל**. נמצאת בהכנה טיוטת תקנון לחלוקת המדליה. הוא ביקש מ. א. חרמון להכניס את הנשיאות כסמכות לשינוי או תיקון התקנון מפני שבד"כ יושבים בנשיאות בולאים המתמצאים בחומר בולאי היטב ומעודכנים בידיעות הבולאיות.

י. שבתאי מסר שהתקבלה בקשה מניו-זילנד

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

REDACTION:

Dr. A. LEIBU, Dr. SHIMONI, Y. TSACHOR

SEPTEMBER-OCTOBER 1989

העורך: אריה לין

המערכת: ד"ר א. ליבו, ד"ר צ. שמעוני, י. צחור

ת.ד. 21224, ת"א מיקוד: 61211

300(9-10)

אלול-תשרי תש"ן

בתוכן

- 2..... בהתאחדות
- 3..... בטור אחד
- 4..... בול ראשון ליום הבול
- 5..... ארכיאולוגיה בירושלים
- 6..... "תבל" תערוכת בולים לנוער
- 7..... תערוכות
- 8-10..... דואר ימי ראשון תחת דגל א"י
- 11..... בספרות הבולאית
- 12-13..... 50 לנוראה שבמלחמות
- 14-15..... זיופי-בולים למטרות תעמולה
- 16-17..... יודאיקה
- 18-20..... אירופה כנושא בולאי
- 21..... מכאן ומכאן
- 22..... 25 מדינות במבצע כיבוש החלל
- 23..... משה כהן ז"ל

**לציבור הבולאים
ולעם ישראל
ברכת שנה טובה
שנת שלום ושיגשוג**

התאחדות בולאי ישראל

בטור אחד

שני אירועים בראשיתה של שנת תש"ן – ואכן שניהם ראויים לתשומת לב יתרה.

תערוכת הבולים של בני נוער, שצפויה בסוכות (15-22 באוקטובר 1989), עשויה להיות פתיח לפעולות נוער וחינוך בולאי בעתיד ולכן חשוב כל-כך למצא את הדרכים המתאימות לפעולה זו בשנות ה-80.

אין לנו, אלא לקוות, שהעומדים בראש הפעולה בקרב הנוער והנהלת התערוכה, אכן יצליחו.

האירוע השני שלכולנו עניין בו הוא "יום הבולאות" שיתקיים השנה, אף הוא במסגרת התערוכה ולו הוקדש, זו הפעם ראשונה בול דואר מיוחד.

חשוב לציין שבולאי ישראל אינם צמאים, דוקא, לבול חדש, שכן לוח ההנפקות אצלנו עשיר למדי, אולם הפעם יש לראות בהופעת הבול המיוחד מאורע שמטרתו להביא רווחה למפעל הבולאות בארץ בכלל.

חלק מן ההכנסה הצפויה מן הבול החדש יוקדש, ללא ספק לפעולות בולאיות ועל כן יש לברך על הרעיון, הן בהתאחדות והן בשרות הבולאי ורשות הדואר.

גם אירוע זה יש לעלות בטיקסיות חגיגיות כי סוף סוף זכינו ליום נגילה בו....

אריה לין

**אגודת סוחרי הבולאים בישראל
אבלה על מותו של
משה כהן ז"ל
מיסדו ומנהלו הראשון של השרות הבולאי**

בול ראשון ל"יום הבולאות"

מאת לביא בלאו

לנוער בהשתתפות בין-לאומית, בבית בני-ברית בתל-אביב, בימים 15-21 באוקטובר. השירות הבולאי מנפיק לאירוע זה בול מיוחד, בערך נקוב של שקל אחד, שצויר בידי **אורנה כהן**. התאחדות בולאי ישראל, בשיתוף עם רשות הדואר והשירות הבולאי, תמשיך לארגן, מדי שנה את יום הבולאות עם הופעת בול מיוחד לארוע משותף זה.

בבול השנה מופיע סמל האירגון הבולאי העולמי – (Federation Internationale de Philatelie) FIP. האירגון נוסד בשנת 1926 ביוזמת ההתאחדויות הבולאיות מ-7 ארצות: אוסטריה, בלגיה, גרמניה, הולנד, צ'כוסלובקיה, צרפת ושווייץ. ההתאחדות הארץ-ישראלית התקבלה חברה בארגון בשנת 1946. היום חברות בארגון ההתאחדויות הבולאיות של יותר מ-60 מדינות. הסמל שעל השובר הוא סימלה של התאחדות בולאי ישראל.

היה זה רעיונו של האספן הגרמני Hans von Rudolphi שהכריז על יום הבול שיערך מדי שנה, בתאריך קבוע. את הרעיון הגשימו לראשונה האספנים האוסטריים. הם אירגנו ב-1 בדצמבר 1935 תערוכת בולים מיוחדת שהוקדשה ליום הבול. כעבור חודש, התכנסו האספנים הגרמניים לחגוג גם הם את יום הבול. מכאן ואילך אורגן יום הבול בשתי המדינות, מדי שנה. לאחר זמן עוד ארצות אימצו את יום הבול והיום הוא נערך בכ-50 מדינות.

איסוף הבולים התרחב והעמיק בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה והפך לתחביב המונים. עם התקדמות הטכנולוגיה בשיטות הדפוס ועם התעניינותם ההולכת וגוברת של אמני הציור והגרפיקה בעיצוב בולים התפתח, בצעדי ענק, יצור הבולים. אולם שנות המלחמה והמשבר הכלכלי והאינפלציה, שבאו בעקבותיהן, רוששו את האירגונים הבולאיים עד כדי סכנת שיתוק פעולתם. לעזרתם באו מנהלות הדואר, שהיו מעוניינות, הן מבחינה חינוכית והן מבחינה כלכלית, בהמשך הבולאות וקידומה וגם בייסוד חוגים נוספים של אספנים.

כך נולד שיתוף הפעולה בין האגודות הבולאיות לבין הדואר בהנפקת בולים מיוחדים לרגל יום הבול או לרגל אירועים בולאיים אחרים, כגון תערוכות לגיוס אמצעים הנחוצים לקיום הבולאות. אוסטריה הנפיקה למטרה זו בול ליום הבול ב-3 בדצמבר 1949. אולם קדמו לה ספרד, שהנפיקה בול ליום הבול הראשון שלה ב-12 באוקטובר 1944 והונגריה ב-21 בדצמבר 1947. בגרמניה המערבית הופיע הבול הראשון רק ב-1975 לרגל 40 שנה לקיום **יום הבול**.

במשך הזמן שונה בארצות אחדות אופי האירוע השנתי ואת מקומו של יום הבול תפס **יום הבולאות**. איטליה, למשל, המנפיקה בולי יום הבול משנת 1959, עברה בשנת 1986 ל**יום הבולאות**. כך גם גרמניה המזרחית. מבין וותיקי המנפיקות ליום הבול, משנת 1949, עברה גם כן ליום הבולאות בשנת 1971. באחרונה מנפיקות ארצות, כגון בלגיה, פורטוגל, סאן-מארינו, האיים האנטילים, סאלוודור ואחרות בולים מיוחדים לטובת האירגונים הבולאיים לעידוד הבולאות וקידומה ורוב המדינות מנפיקות בולים גם לקראת תערוכות בולים לאומיות או בין לאומיות.

יום הבול הראשון ייערך בישראל ב-17 באוקטובר 1989 במסגרת "תבל 89" – תערוכת בולים לאומית

ארכיאולוגיה בירושלים

שגיאות זה לא נעים

אכן, שגיאות בבולים זה בהחלט לא נעים וזה לא נכון שזה "לא נורא".

שגיאה בבול אינה דומה לשגיאה בעתון, שלאחר קריאתו משליכים אותו, או אפילו בעת קריאתו "סולחים" לנו...

שגיאה בבול, זוכרים משום-מה זמן רב וכמעט ואין מחילה לה. יש גם הבחנה בין השגיאות השונות: שגיאת צבע, למשל, או תקלת דפוס כלשהי תובן בנקל וימצאו "סולחים". לא כן בשגיאות כתיב ובמיוחד כאשר הן במסמך, כמו בול דואר למשל. גם שגיאות תרגום מעברית לשפה לועזית כלשהי, נחשבות כשגיאות בלתי נעימות. התופעה חמורה שבעתיים, אם היא חוזרת על עצמה, או קורה בעתים בלתי סבירות.

דומני שכזו היא השגיאה הטריה שבבול החדש שהוקדש ליום הבולאות הישראלי הראשון. בטקסט העברי כתוב "יום הבולאות" ואילו בטקסט האנגלי כתוב Philatelic Day. הנכון הוא כמובן PHILATELY DAY, כי בולאות הוא "פילטלי" באנגלית ולא "פילטליק" (Philatelic) שפירושו **בולאי** כאילו "יום בולאי" במקום "יום הבולאות".

לסידרת בולים מן המניין יתווסף בול חדש בן 0.9 ש"ח – גם הוא בנושא ארכיאולוגיה בירושלים. הבול מתאר תבליט אבן, מעיטורי חומת סולימן, מן המאה ה־2 לפה"נ.

חומת סולימן בירושלים, שנבנתה במאה ה־2 לסה"נ (538–1535) עוטרה בשפע של תבליטי אבן. עיטורי התבליטים היו בתחום הגיאומטרי והצמחי המסוגנן. כמאה וארבעים תבליטים כאלו מצויים על חומת העיר.

בבול שלפנינו תבליט באבן גיר, המצוי בחומה הצפונית סמוך לשער החדש. העיטור מורכב ממגן דוד הנתון בלבו של מגן דוד גדול מידות. החיצוני מוקף בלשוניות של עלי ורדה.

תשליב שני המשולשים היוצר צורה שכינויה "מגן דוד", רווח ואהוב באמנות המוסלמית לדורותיה, לרבות התקופה העות'מנית הקדומה. רק במאות השנים האחרונות התקבל התשליב הזה כסמל יהודי מובהק וגם אל הדגל הלאומי הגיע.

דרור גוטליב – מעצב בול התערוכה

דרור גוטליב נולד בקבוץ שמיר, בשנת 1959. בשנים 1977–1979 למד הדפס משי בסדנת ההדפס במכללת תל-חי, שם גם סיים קורס (ב-1985) בהנפשה ואיור. ב-1988–1989 מורה במכללת "גורן" בעפולה. ב-1989 סיים את המגמה לגרפיקה בביה"ס לעיצוב על יד ויצ"ו בחיפה.

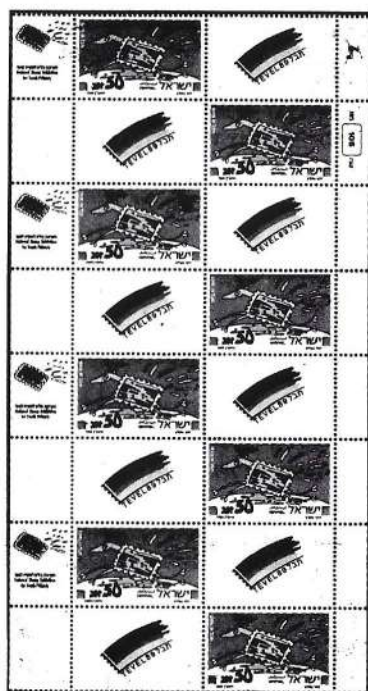
אורנה כהן – מעצבת בול "יום הבולאות"

1964 – נולדה בחיפה.
1982 – בוגרת תיכון במגמה לשירות בניין באורט קריית ביאליק.
1982–84 – שירתה בצבא בתפקיד שרטוט וגרפיקה.
1989 – בוגרת המגמה לגרפיקה בביה"ס לעיצוב ויצ"ו חיפה.

בשירות הבולאי. המחלקה הוקמה במטרה להביא למודעות הנוער את נושא הבולים, ובכך להרחיב את חוג בני הנוער בקרב המנויים של השירות הבולאי.

הנוער חשוף כיום לסוגים שונים של פעילות, בהן הוא ממלא את זמנו הפנוי ולצערנו, לא תמיד הן מוסיפות לעושרו הרוחני.

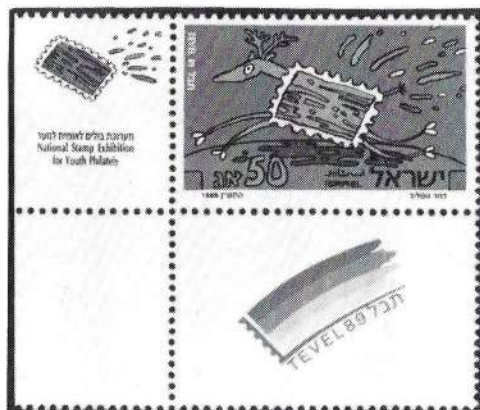
בני נוער לא מקדישים מזמנם הפנוי לאיסוף בולים וחבל שכן הכל מסכימים שאיסוף בולים הוא תחביב שמרחיב דעתו של האדם. בבולאות מפתחים את חוש האסתטיקה, מרחיבים אופקים בנושאי תרבות שונים, שלא לדבר על גורם ההנאה ובילוי הזמן.

אל הנוער ננסה להגיע דרך בתי הספר – המורים והמרכזים הפדגוגים, אבל יש להכשיר לשם כך מדריכים ומנחים מיוחדים.

אנו זקוקים לאנשים המוכנים לעזור ולתרום מנסיונם. המוכנים לעזור בנושא זה, מתבקשים לפנות אל מחלקת החינוך בשירות הבולאי, טלפון: 03-815566 שלוחה 34 ולבקש את אילנה או אסנת.

"תבל 89" היא תערוכת בולים לאומית לנוער בהשתתפות בין-לאומית. את התערוכה מארגנת התאחדות בולאי ישראל במימון רשות הדואר והיא נערכת בחסות שר התקשורת, שר החינוך ומנכ"ל רשות הדואר. התערוכה תיערך בבית בני-ברית, בתל-אביב, בחול המועד סוכות, בתאריך ט"ז בתשרי התש"ן – כ"ב בתשרי התש"ן (21-15 באוקטובר 1989).

בתערוכה, חוץ מהצגת האוספים, יופעלו אשנב מכירה של השירות הבולאי, סניף דואר לביצוע פעולות דואריות, דוכני סוחרים ועוד. בולאים צעירים מבני 10 ועד בני 21 יציגו בתערוכה, בשני אגפים – לאומי ובין-לאומי. בתערוכה יהיו 310 מסגרות תצוגה ומספר המציגים מגיע ל-120 בני נוער.

באגף הבין-לאומי יוצגו אוספי נוער מ-7 מדינות, ורמת האוספים היא מן הגבוהות בעולם כיום.

לתערוכה מטרות רבות ומגוונות, והעיקרית שבהן היא להביא למודעות הציבור בכלל ולמודעות הנוער, דור ההמשך בפרט, את נושא הבולאות – תחביב מרתק, מרחיב אופקים ונושא מסרים ערכיים ואסתטיים.

בבול צוייר **צבי**, הלבוש "בחליפת בול", והוא רץ במהירות על פני כדור הארץ "אולי לתערוכה"...

הבול צוייר ברוח שובבות המאפיינת את בני הנוער.

בשרות הבולאי מחלקה מיוחדת לנוער

המחלקה לחינוך ונוער היא מחלקה חדשה

תערוכות

מה צפוי בתערוכת "תבל 89"

שני ימי הופעה

לקראת תערוכת הבולים הלאומית לנוער "תבל 89" שתתקיים בחול המועד סוכות התש"ן 21-15.10.89 תהיינה **שתי הופעות** של בולים חדשים וגליון חריג כמפורט להלן: -

1. ביום חמישי (12.10.89) יופיעו למכירה בול וגליון חריג בנושא התערוכה:

* * *

א. בול תערוכת בולים לאומית לנוער "תבל 89" בערך נקוב של 0.50 ש"ח.
ב. גליון חריג - ללא מעטפה - "תבל 89" בערך של 4- ש"ח.

2. ביום שלישי (17.10.89) יופיעו למכירה בולים בנושאים הבאים: -

א. בול יום הבולאות - בערך נקוב של 1.00 ש"ח.
ב. בול ארכיאולוגיה ירושלים - בערך נקוב של 0.90 ש"ח.

בול תערוכת בולים לאומית "תבל 89" הודפס 8 בולים בגליון עם 4 שובלים.
הגליון החריג "תבל 89" הודפס 8 בולים בגליון עם 4 שובלים.
בול יום הבולאות הודפס 15 בולים בגליון עם 5 שובלים בשורה התחתונה.
בול ארכיאולוגיה ירושלים הודפס 50 בולים בגליון עם 5 שובלים בשורה התחתונה.

בימי הופעת הבולים יופיעו 3 מעטפות יום ראשון מבוטלות בבולים הנ"ל ומוחתמות מראש וכן מעטפות בלתי מבוטלות.

החתמת מעטפות ביום ההופעה

המעטפות המבוטלות בבולי יום הבולאות וארכיאולוגיה ירושלים יוחתמו בחותמות דואר מיוחדות שיוכנסו לשימוש בסניף הדואר המרכזי ברח' יפו 23 יום ואילו המעטפות המבוטלות בבול תערוכת "תבל 89" יוחתמו בחותמת דואר מיוחדת שתוכנס לשימוש בסניף הדואר רח' מקוה ישראל 7 ת"א-יפו.
המעטפות יוחתמו גם בחותמת "יום הופעת הבול".

צילומי החותמות המיוחדות מנבאות להלן: -

מכירת חומר בולאי בבתי הדואר וסניפי הדואר

ביום ההופעה יימכר החומר הבולאי כרגיל, כולל מעטפות יום ראשון מבוטלות ומוחתמות בחותמת המקורית.

מעטפות היום הראשון המבוטלות יימכרו רק בימי ההופעה ב-12.10.89 וב-17.10.89.

מכירת החומר הבולאי על כל סוגיו מתבצעת בכל בתי הדואר והסניפים בארץ וכן ב-62 סוכנויות דואר.

מלבד חותמת הדואר המיוחדת לציון פתיחת התערוכה, תופיע בכל אחד מימי התערוכה חותמת מיוחדת לציון האירוע של אותו יום.

סניף הדואר המיוחד יעסוק במכירת בולים. קבלת מכתבים רגילים ורשומים למשלוח והחתמת חומר בולאי ויהיה פתוח לשירות הקהל.

מברק מאוייר "שנה טובה ומבורכת"

החל מיום ראשון 10.9.89 ועד ערב חג הסוכות 13.10.89 ניתן יהיה לשלוח מברק ברכה מאוייר לאיחולי שנה טובה.
המברק מאוייר בזר פרחים צבעוני וכולל את הברכה:

"שנה טובה ומבורכת - Happy New Year"

את המברק המאוייר הנ"ל שמספרו 60 א' (או בלועזית A 60) ניתן לשלוח הן לנמענים בארץ והן לנמענים בארה"ב ובקנדה.

ניתן לקבל שירות זה הן באמצעות הטלפון והן באמצעות אשנבי הדואר. לקבל השירות בטלפון יש להתקשר ל-171 בלי קידומת) ובמקרה זה יחוייב חשבון הטלפון של הלקוח. באשנבים ובכל יחידות הדואר ניתן לקבל שירות זה כנגד תשלום במזומן.

ימי תערוכה מיוחדים

יום א' - יום הפתיחה - תבל 89
יום ב' - יום הטכנולוגיה והמחשב
יום ג' - יום הבולאות
יום ד' - יום הלשון העברית
יום ה' - יום רשות הדואר
יום ו' - יום התחבורה והבטיחות בדרכים

דאר ימי ראשון תחת דגל ארץ ישראל

מאת חנן שיפטן

התכלת: "PALESTINE".

האניות הילכו בתדירות שבועית בקו חיפה קפריסין איסטנבול קונסטנצה. תודות לקביעות הקו הורשתה האניה "הר ציון" להניף את **"דגל הדאר"**, אשר הקנה לה זכויות וחובות בהובלת הדאר הימי.

כך נהיתה "הר ציון" לאניה הראשונה, בבעלות יהודית, תחת דגל ארץ ישראל שדברי דאר שנשלחו מסיפונה הוחתמו בחותמת:

PALESTINE MARITIME LLOYD LD. HAIFA
S.S. HAR ZION

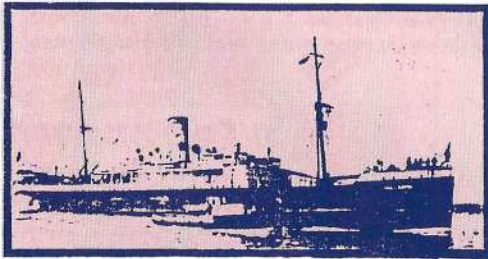
מאז ועידת איגוד הדאר הבין לאומי שנערכה בוינה בשנת 1891 אשר בה נקבעו תקנות הדאר הימי, אנו מוצאים בעיקר שתי אפשרויות של החתמת דברי דאר שנשלחו מסיפון אניה, האחת: הבול מוחתם בחותמת **דאר** האניה, חותמת הכוללת את שם החברה ו/או הקו ותאריך המשלוח. והשניה: דבר הדאר מוחתם בחותמת **האניה**, ובנמל היעד מוחתם הבול ב-"PAQUEBOT", ולעיתים קרובות גם בתוספת חותמת בית הדאר.

באפשרות השניה, מסיבות ואילוצים שונים, אפשר

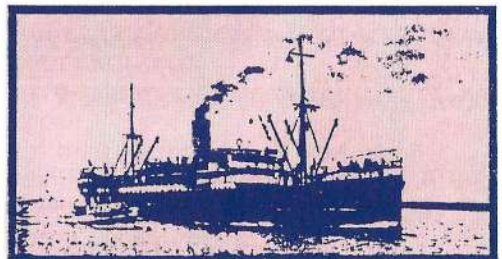
מתחילת המאה נעשו מספר נסיונות להקמת חברות ספנות בארץ ישראל, חלקן הצליחו יותר וחלקן נחלו כישלון חרוץ. המשותף לכל החברות היה זמן פעילותן הקצר (מחודש עד שנתיים) והעובדה שכל אניותיהן הפליגו תחת דגל זר, בדרך כלל דגל המדינה שממנה נקנתה האניה.

אחת החברות, שנוסדה ב-1933 **"שרותי מזרח בע"מ"** הפעילה שתי אניות אשר נקנו בגרמניה **"קרולה"** ו**"דורה"** ומעליהן התנוסס דגל צלב הקרס, מבחינה חוקית לא ניתן היה להחליפו ועל כך להלן. בשנת 1934 נוסדו שתי חברות חדשות האחת **"עתידי"** בבעלות משפחת **בורכרד**, מיוצאי גרמניה, אשר כל אניותיה היו רשומות בהמבורג, והשניה **"PALESTINE MARITIME LLOYD LD"** אשר מיסדה היו יהודים מקומיים: לזר ברקוביץ, ניסים משולם, עמנואל בן-טובים, משה שלוש וז. פרבשטיין. חברה זו קבעה לעצמה מלכתחילה מספר עקרונות **ציוניים**, לצורך ענייננו נדגיש אחד מהם והוא: **"דגל האניה חייב להיות עברי"**.

החברה רכשה בגנואה שתי ספינות להובלת משא ונוסעים **"RISOLIO"** ו**"PROGRESSO"** אשר שמן הוסב ל-**"הר ציון"** ו-**"הר כרמל"**.

"הר כרמל"

"הר ציון"

למצוא רק אחת מן החותמות הנ"ל או חותמות שונות, הכל תלוי באניה ובנמל בו הורד דבר הדאר לחוף.

גלויה זו נשלחה מסיפון "הר ציון", בוילה בבול רומני והוחתמה בחותמת האניה שלא היתה חותמת דאר. כאשר הורדה הגלויה לחוף בקונסטנצה היא טופלה כדבר דאר רגיל וזאת משתי סיבות:

א. בקונסטנצה לא היתה אז חותמת **"PAQUEBOT"** בשימוש.

ב. מכיון שהגלויה נשאה בול רומני לא היתה מניעה להחתימה בחותמת דאר רומנית

ראשונה הגיעה לחיפה "הר ציון" ומיד הורד דגלה האטלקי, וכך צצה בעיה – לא נמצא דגל אחר תחתיו, (עיקרון הדגל העברי) **עדין לא חוקק "חוק הדגל"** ע"י ממשלת המנדט הבריטי, וללא דגל לא יכלה כמובן להפליג.

כחודש ימים עגנה "הר ציון" בנמל חיפה עד אשר בעצת מנהל הנמל הבריטי, הפליגה "הר ציון" בלילה בחשאי לקפריסין, ונרשמה בפמגוסטה תחת דגל אנגלי. בינתיים חוקק בארץ **"חוק הדגל"** ו-"הר ציון" שחזרה, ו-"הר כרמל" שהגיעה לחיפה, נרשמו בפלשתינה והניפו את דגל ארץ ישראל, דגל תכלת, למעלה משמאל הדגל הבריטי, ובעיגול לבן על רקע

מכתב מרומניה לפתח-תקוה באניה "הר ציון"

חותם ב-"הר ציון" לא הטביעו עליו את חותמת האניה, מאחר והמכתב לא נשלח מסיפונה אלא הובא כנראה בצרור סגור.

כאשר הגיע המכתב לחיפה צצו שתי בעיות:

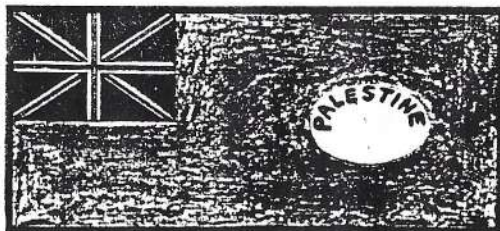
1. גם בחיפה לא היתה אז חותמת "PAQUEBOT" כדי להחתים את הבול הרומני.
2. הדאר המנדטורי לא יכול היה להחתים בחיפה בול רומני.

הפתרון נמצא במשרדי סוכנות האניה בחיפה לשם הובא המכתב והוחתם בחותמת:

**PALESTINE MARITIME LLOYD LD.
HAIFA AGENCY**

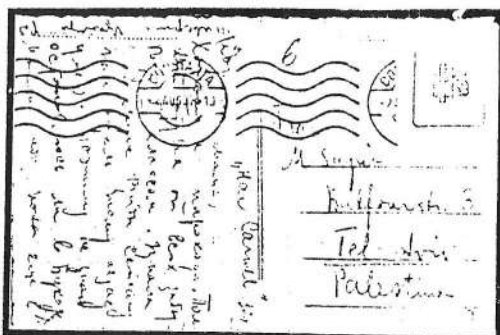
חותמת זו העניקה למכתב "הכשר" לשביעות רצון דאר המנדט. המכתב נתקבל למשלוח והועבר לתעודתו מלווה בחותמת ההגעה של פתח-תקוה בצידו האחורי.

מקרים כגון אלה ארעו לעיתים בנמלים רבים ברחבי העולם אשר בהם לא היתה חותמת "PAQUEBOT", ומכתב הגיע עם בול זר בלתי חתום. בדרך כלל נהגו להעביר המכתב לתעודתו, ללא החתמת הבול. חותמת הדאר בנמל המקבל הוחתמה בגב המכתב כחותמת מעבר בלבד.

דגל הימי פלשתינה

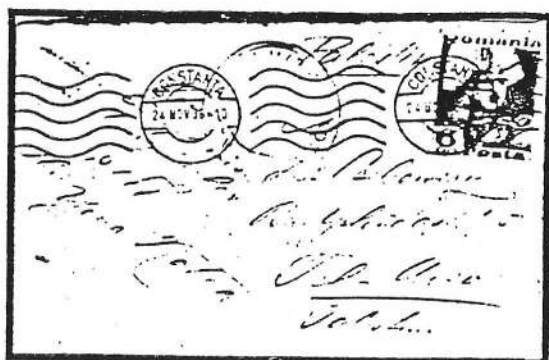
דוגמא נוספת נמצאת בגלויה שנשלחה מהאניה "הר כרמל". באניה זו שלא היתה כנראה ערוכה לקליטת דברי דאר בכמות גדולה, לא הוחתמו דברי הדאר בחותמת האניה אלא בוילו בבול רומני וטופלו בקונסטנצה כדאר רגיל. במקרה הנידון הקפיד הכותב לצין את שם האניה, ומהפרשי התאריכים ניתן להניח שהגלויה אמנם נמצאה בתיבת הדאר של האניה.

גלויה מהאניה "הר כרמל"

הרבה יותר מסובכת ומורכבת היתה דרכו של דבר הדאר שנשלח באמצעות "הר ציון" מרומניה לפתח-תקוה. מכתב זה הובא אל האניה בידי "שליח" כאשר משמאל למטה מצוין: "PRIN HAR ZION"

ככתובת הכונה לאניה המסוימת. המכתב לא עבר דרך סניף דאר ולכן הגיע לאניה כאשר הבול לא

גלויה מהאניה "הר ציון" עם החותמת:

**PALESTINE MARITIME LLOYD LD.
HAIFA / S.S. HAR ZION**

26127	Har Carmel (P) (exProgresso-35, exComnewyne-33, Fitted for oil fuel exSt. Thomas) D.F. Well deck 2 Dks	Haifa Palestine W.B	Palestine Maritime Lloyd, Ltd., P.O. Box 735, Haifa, Palestine. s. Har Zion '07 .. 2508 s. Har Carmel '07 .. 2488
26128	Har Zion (P) (exRisveglio-35, exNickerie-32, Fitted for oil fuel exSt. Jan) Well deck D.F. 2 Dks	Famag'sta British W.B	

רישום האניות והחברה ברגיסטר של לויז - 1935

דואר ימי / המשך

קואופרודוקציה אמריקאית סובייטית

בנובמבר 1989 צפויה בואשינגטון שבארצות הברית תערוכת בולים עולמית בשם "אקספו 89" שתוקדש לציון 200 שנה לקונגרס ה-20 של איגוד הדואר העולמי ה-U.P.O.

כצפוי בתערוכה אמריקאית גדולה, כזו שצפויה בואשינגטון, תהיינה בה אטרקציות מסוגים שונים. בהיבט הבולאי והמסחרי, למשל, צפויה הנפקה בולאית משותפת של ברית המועצות ושל ארה"ב, בנוסף לשפע הבולים שיופיעו בעולם כולו לכבוד "אקספו 89".

דואר ארה"ב ינפיק גיליון מזכרת בלתי מנוקב עם טקסט מיוחד לכבוד הקונגרס ה-20 של U.P.O. ("יוניברסל פוסטל יוניון") וארבעה בולים עם תמונות מתולדות הדואר (הובלתו).

דואר בריה"מ ינפיק גיליון דומה עם תמונה מחקר החלל וכיבושו על-ידי שתי המעצמות. אטרקציה מיוחדת צפויה ב"יום החלל" שיהיה בתערוכה ויופיעו בו הקוסמונאוט הסובייטי, האדם השני בחלל והראשון ששובב את כדור הארץ יותר מפעם אחת, הקולונל-גנרל הרמן ס. טיטוב.

גיליונות המזכרת שהוקדשו לתערוכה על-ידי ארה"ב וברה"מ יופיעו כל אחד בשפת ארצו. הגיליון האמריקאי כבר פורסם ואילו הסובייטי יפורסם במוסקווה רק ב-11 בספטמבר.

עד כאן אודות דאר האניות הראשונות שנרשמו בחיפה והפליגו תחת דגל פלשתינה.

ומה עלה בגורל החברה ואניותיה? בשנת 1938 פרצה שריפה בנמל קונסטנצה ובין האניות שניזקו ללא אפשרות שיקום היתה "הר כרמל". החברה רכשה במקומה אניה איטלקית נוספת "SORENTO" אשר שמה הוסב ל-"מרים". אניה זו הפליגה לא רק לים השחור אלא גם לצפון אירופה.

עם פרוץ מלחמת הועלם ב-1939, הפקיעו הבריטים את "הר ציון" ו-"מרים" לצורך המאמץ המלחמתי. רב החובל הגרמני של "הר ציון" ניסה למנוע את הגזרה, ובין היתר השתמש בטיעון שמדובר באניה להובלת דאר.

"מרים" מולאה ע"י הבריטים במלט, וטובעה בכניסה לנמל אירופי שנכבש ע"י הגרמנים. "הר ציון" הפליגה בתחילת המלחמה בין אנגליה ונמלי הים התיכון, ובספטמבר 1940, בהיותה בדרכה מאנגליה לארצות הברית, טובעה "הר ציון" ע"י צוללת גרמנית, ומתוך 34 אנשי צוותה ניצל רק אחד - קפריסאי, ששימש כמסיק. כך הקיץ הקץ על אניות ה"לויז הארץ ישראל", ולאחר שאלו אבדו, פסקה החברה להתקיים. חברת "לויז ארץ ישראל" העמידה עוד ציון דרך בתיעוד הימאות, בכך שאפשרה, ביוני 1937, לערוך את כנס היסוד של "החבל הימי לישראל" באניה "הר ציון" בהפלגה מיוחדת לקפריסין.

משלוח מס'

019605

5
תשת הדואר

השירותים המהירים

רח' אשתורי הפרחי 9, תל-אביב 62743, טל: 03-5468375 (8 קווים)

לנוער B'NAI B'RITH NOAR LENOAR

10 KAPLAN ST. TEL-AVIV, ISRAEL, P.O.B. 7033, 61070, FAX. 259744, TEL. 03-255842, 259744, 265

במסגרת השירותים
המיוחדים של רשות
הדואר הופעל באחרונה
שרות מהיר ללא בולים,
באמצעות שליחים.

רביעי - כריכה עם כלים מתאימים; חמישי - פנקס או ספר פתוח, שבדרך כלל כורכים אותם בעץ ולעתים רחוקות יותר בעור.

בהונגריה שורפים בולים

על-פי הודעת דואר הונגריה, שצוטטה בעיתונות הבולאית, היתה שם "רביזיה" רצינית במחסני הבולים ומיליוני בולים הוצאו לשרפה.

דואר הונגריה נהג זה שנים להנפיק סדרות בולים ללא ניקוב, במהדורות קטנות, ובדרך זו הופצו מרבית הבולים בשתי מהדורות.

נראה שהביקוש לבולי הונגריה לא היה גדול ובמחסנים נצטברו הרבה בולים שנהגו למכור אותם, גם כאלה שהונפקו לפני שנים רבות. עתה, כאמור, הוחלט לשרוף כמה מיליוני בולים מתוך 64 הנפקות (כמאה אלף מכל הנפקה) ובדרך זו להקטין את מהדורות בולי הונגריה, בתקווה שזה ישפיע על הביקוש.

לכבוד האיגוד הבין-פרלמנטרי

לכבוד האיגוד הבין-פרלמנטרי הופיעה שנה מספר בולי דואר וכן חותמות דואר מיוחדות מובא בזה בול כזה שהופיע בקפריסין בישראל הוטבעה חותמת מיוחדת בלבד.

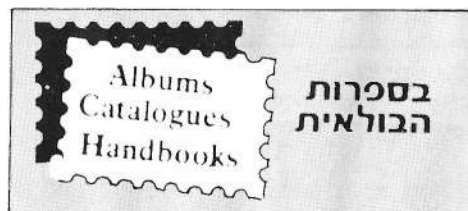
הופיע מחירון חדש לבולי ישראל

אריה גלעדי

בולים, מטבעות
קניה, מכירה, הערכה
רח' אלנבי 76 קומה 3
ת.ד. 16179 תל אביב 61 161
טל: 03-662878 03-245219 פרטי

ARIE GILADI
STAMPS & COINS

EXPORT - IMPORT
76 ALLENBY ST. P.O.B. 16179
TEL-AVIV, 61161 ISRAEL
TEL. 03-662878, HOME 03-245219
MEMBER I.S.D.A. & I.F.S.D.A.

אטלס בולי העולם - במהדורה עברית

בימים אלה הופיע בהוצאת "כרטא" ספר בולאי חדש ומעניין שלא רק בולאים ימצאו עניין בו.

"אטלס בולי העולם" שהופיע זה עתה במהדורה עברית, תורם את שלו בהעמדת הבולאות בהקשרה הרחב. זהו כרך אלבומי מהודר, כמיטב המסורת של הוצאת "כרטא", נייר משובח, צבעים מרהיבים, קפידה ודיוק.

האטלס, שחובר בידי **סטיוארט רוסיטר וג'ון פלאואר** - אחד הסטוריון והאחר כרטוגרף, תורגם מאנגלית על-ידי **אברהם קדימה**. המדורים מקיפים את אמריקה, אירופה, אוסטרליה, אסיה, אפריקה, וביניהם מופיעה ישראל כפרק בפני עצמו - את מדור ישראל חיברו יעקב צחור ואדי ליבו. לאוקינוס האטלנטי, לאוקינוס ההודי ולאנטרקטיקה מדורים משלהם.

334 עמודים, בכריכה קשה, אוצרים בהם שפע של מידע, בראש ובראשונה במלים, אך גם בתצלומים, ב-144 מפות וב-750 איורים. מפתח עניינים מפורט בסוף הספר מסייע לשימוש יעיל בו.

עיקר החידוש באטלס ייחודי זה הוא בשילוב המידע הבולאי עם מידע גיאוגרפי, מדיני וחברתי, יחד עם הרקע ההסטורי. יש בספר תולדות הדואר, סימני הדואר, תמורות בדרכי הפעולה של הדואר, וכמובן הכל על סוגי הבולים ומועדי הופעתם, על המדינות שהנפיקו אותם, על שינויים בגבולותיהן, על המטבע הנהוג בהן, וההסטוריה תמציתית שלהן.

הספר **"אטלס בולי העולם"** ישמש, כאמור, לא רק בולאים והוא עשוי להיות "להיט" המתנות לבר-מצוה.

הופעתו של הספר במהדורה העברית תואמה גם עם התאחדות בולאי ישראל.

התפתחות הכתב האתיופי

אתיופיה הנפיקה סידרה מעניינת המתארת את התפתחות הכתב האתיופי והספר. אחד הבולים מציג את תעשיית-הקלף, שני מציג את הכנת הדיו שלישי - כתיבת קלף ביד בחדר שחייב להיות נקי מעשן, כשהסופר משתמש בחמישה-שישה עטים;

אסיה, אפריקה ואוסטרליה. בכוונתנו להצביע על כמה כיווני איסוף של בולים וחומר בולאי הקשור במלחמת העולם השנייה, שכן מלחמה זו היתה "מבוילת" אולי יותר מכל מלחמה אחרת. במלחמת העולם השנייה היו כל התופעות הדואריות, שתרמו נושאים לאיסוף ואכן רב החומר הבולאי – בולים הדפס-רכב, דואר אזרחי ודואר צבאי, דואר מצולם, דואר מחנות ריכוז וגייטאות, בולי כיבוש, בולי זכרון אחרי המלחמה, דואר במצור, פרטיזנים ועוד ועוד.

היבטי המלחמה השונים הונצחו בבולי דואר, הן בזמן המלחמה והן אחריה. אספנים גילו עניין במרבית הנושאים ורובו של החומר מצא אכן ביטוי בכתובים במאמרים ואף בספרים. לפחות 2 ספרים מיוחדים הופיעו בנושאים אלה, נוסף להרבה מאמרים וקונטרסים בשפות שונות. אירגון

לפני 50 שנה, ב-1 בספטמבר 1939, פרצה מלחמת העולם השנייה, שהיתה הנוראה והגדולה ביותר בעולם. תחילתה בפלישת גרמניה לפולין ואחריתה בכניעת יפאן. מדינות רבות הקדישו כל משאביהן להרס ומדינות רבות איבדו מיליוני אדם. עם ישראל איבד שליש מבני עמו. מחרחר המלחמה הובסו. מדינות עברו מיד ליד, הן במלחמה והן אחריה. יבשות שלמות סבלו מהרס כללי ואובדן כל תשתית כלכלית. אחרי המלחמה בא השיקום, שיחסיית היה מהיר למדי, רק לא בשיקומו של עם ישראל, שלשרידיו פיצעי שואה שלא מגלדים. הפיצוי היחידי – תקומתה של מדינת ישראל.

שלושת הגדולים – צ'רצ'יל, רוזוולט וסטלין בוועידת טהרן. מאחורי סטלין – מולוטוב מאחורי צ'רצ'יל אנטוני אידן וביתו של צ'רצ'יל.

מלחמת העולם השנייה לוותה מראשיתה ועד סופה בשפע חומר בולאי, שהוא כר נרחב לאספנים ואכן הנושא פופולרי למדי.

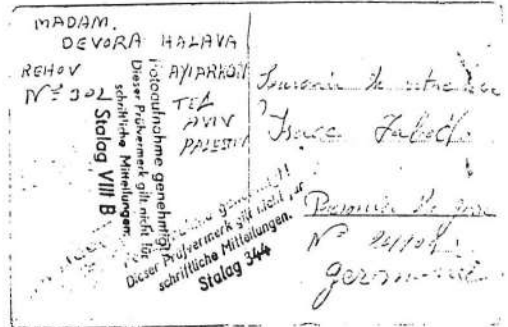
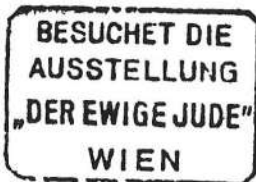
ברשימה זו לא נסקר את מהלכיה של המלחמה, שהיו מעורבים בה כל מדינות אירופה, אמריקה

מבולי סרביה בתערוכה אנטימסונית ב-22 באוקטובר 1941 – הסתה אנטישמית.

למטה – תערוכה אנטישמית "היהודי הנצחי", בווינה

Postkarte

גלויות שבוי ממחנה שבויים "סטאלאג 344"

הפלישה לפולין

מאורעות מלחמת העולם השנייה הונצחו לא פעם על-ידי מדינות שונות בבולי דואר השנה צפוי גל מרוכז של בולים כאלה ובמדינות רבות.

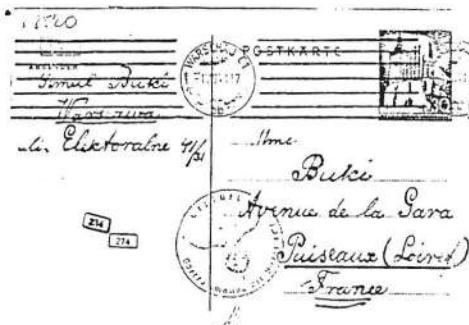
דואר איי מארשל, הרפובליקה הזעירה באוקיאנוס השקט, הודיעה על הנפקת סידרה בת 100 בולים להנצחת מאורעות מלחמת העולם השנייה. ראשון הבולים כבר הופיע ב-1 בספטמבר ואילו השאר, כך נאמר, יופיע במרוצת שבע השנים הקרובות.

הבול שהופיע מראה פרשי ה"קבלריה" הפולנית חולפים על פני טור טנקים גרמניים התמונה מבוססת על מקרה אוטנטי של נסיון החלצות שלא הצליח של יחידת העילית של חיל הפרשים הפולני במגע עם טור שיריון גרמני תחת פיקודו של גנרל היינץ גודריין.

הבול הראשון הופיע בגיליון מזכרת בן 12 בולים זהים, כשבארבעת הבולים התחתונים שובל דומה לשובלים בבולי ישראל, ובו מובאה מדברי הנשיא פרנקלין דילנו רוזוואלט שאמר: "אם אי שם נשבר השלום - שלום כל המדינות בסכנה".

דואר איי מארשל לא מסר מתי וכיצד יופיעו 99 הבולים הנותרים בסידרת המאה. על כל פנים, הם צפויים ולא רק באיי מארשל.

גלויה מוארשה הכבושה - 1941

הלוחמים האנטי נאציים פירסם לפני מספר שנים ספר עם כל הבולים שהופיעו לזכר הלוחמים האנטי נאציים. בארה"ב הופיע ספר על דואר פולין במלחמה ויש עוד כאלה.

POSTABLAGESTELLE IM JÜDISCHEN WOHNBEZIRK WARSCHAU

הלוחמים האנטי נאציים פירסם לפני מספר שנים ספר עם כל הבולים שהופיעו לזכר הלוחמים האנטי נאציים. בארה"ב הופיע ספר על דואר פולין במלחמה ויש עוד כאלה.

כאמור בכוונתנו להצביע על תחומי איסוף, בעיקר ולכן נביא כאן דוגמאות של בולים וחומר בולאי, ידועים ופחות ידועים, שניתן לשלב, באחד מנושאי המשנה של התקופה הנוראה. להלן רשימת הנושאים:

1. מלחמת העולם השנייה (נושא כללי, המחייב שפע חומר).
2. שואה (מחנות ריכוז, גיטאות וחומר לזכר השואה). נושא זה ניתן לחלוקה ספציפית יותר.
3. בולי כיבוש והדפסי-רכב.
4. "תולדות הדואר" - התכתבות, צנזורה, וחומר המעיד על תהליכי דואר בעת המלחמה.
5. אישים ואנשי צבא.
6. בולים לזכר המלחמה.
7. בולי תעמולה.
8. תמונות קרב ממלחמת העולם השנייה.
9. דואר צבאי.
10. דואר שבויים.

כיבוש אייו ג'ימה והנפת דגל ארה"ב - תמונה שסימלה את קירבת קץ המלחמה

זיופי בולים למטרות תעמולה

אלכסנדר רובינשטיין נשלח ב-1944 מאושוויץ למחנה הריכוז זאכסנהאוזן, 30 ק"מ מברלין. מחנה זה, ככל המחנות, היה גדור גדר ברזל מחושמלת, אך בתוך המחנה עצמו הוקפו שני ביתנים (מספרים 19-20) בגדר נוספת. לביתנים אלה הוכנסו מכוונות דפוס משובללות ביותר; כן הובאו לביתנים הללו 140 פועלי דפוס יהודים שנאספו מארצות אירופה הכבושה. כמשיגים עליהם נתמנו 7 אנשי ס"ס נכים שבראשם מפקד בדרגת רב-סרן ברנהרד קריגר (אגב, לפי דברי רובינשטיין, ניצלו הודות לקריגר כל עובדי הדפוס היהודים, כי התעלם מפקודת השמדה שהיתה מונחת בכיסו, עד שחרור המחנה על-ידי האמריקאים).

תגובה בריטית לתעמולה הנאצית – דיוקן היטלר עם כתובת !!! "פוצ'סרייך" ("הרייך המתמוטט) במקום 'דויט' 'סרייך'.

בביתנים אלה, המבודדים משאר המחנה סביבם בידוד חמור (גם לאנשי הס"ס שומריהם אסור היה לדבר עם גרמנים מהחוץ), נעשו מעשי הזיוף הגדולים ביותר בהיסטוריה, בפקודת רב הטבחים הימלר.

שם הודפסו מאות מיליוני שטרות של שטרלינגים מזויפים בערכים של 5, 10, 20 ו-50 לירות. את הגולפות לזיופים אלו הכינו מומחי הזיפנים של אירופה. הנייר שעליו הודפסו השטרות, היה נייר אורגנילי, עם סימן המים של ה"בנק"אוף-אינגלנד.

כן הודפסו שם, לדברי רובינשטיין, ספרי הדרכה למחבלים בגרמנית, נורואגית, הולנדית, סרבית, צ'כית ושאר שפות אירופה.

ואחרון אחרון הבולים ה"יהודיים", או יותר נכון האנטי-יהודיים, שדיוקן סטאלין או מלך בריטניה באמצעם, ובצד החרמש-פטיש או הדגל הבריטי וכתובת גדולה: "מלחמה זו היא מלחמה יהודית".

חדשים רבים עבדו פועלי הדפוס היהודים במלאכה בזויה זו שנכפתה עליהם על ידי הנאצים. מבחינה מובנת נהגו בהם הגרמנים ברכות יחסית. עד שבאחד הימים גילו היהודים באחד המחסנים בין גלילי מכוונות דפוס חלודות ועזובות, פיסת נייר עם כתובת של דם קרוש: "על מכוונות אלה עבדו 12 פועלי דפוס יהודים בראדום בשביל המנוולים

ארגזים מלאי שטרות כסף מזויפים, חוברות הדרכה לחבלות ובולי תעמולה נאציים נמצאו באגם טפליץ באוסטריה, שנים אחרי תום המלחמה.

הבולים, שנועדו לשמש את המלחמה הפסיכולוגית של הגרמנים במלחמת העולם השנייה דמו לשני ערכים מבולי בריטניה, כשראש המלך ג'ורג' החמישי הוחלף בפרופיל של סטאלין והכתובת המקורית הוחלפה בכתובת אנטישמית בנוסח: **"מלחמה זו היא מלחמה יהודית"** – במלה "יהודית" נמצאת אף שגיאת כתיב ובמקום Jewish רשמו הגרמנים Jeush מעל לכתר הבריטי וכן בשתי הפינות העליונות של הבול צוירו שני מגני-דוד. מימין לראש סטאלין נראה סמלה של ברית המועצות. כן רשומות השנים 1939 – פרוץ המלחמה ו-1944 – השנה המשווערת של הנצחון הגרמני.

הזיוף השני נעשה בבול בריטי מסדרת ההכתרה של המלך ג'ורג' הששי והמלכה אליזבת בשנת 1937. דמות המלכה הוחלפה בראש סטאלין והמלה "דואר" באותיות ס.ס.ר. כשלידן המלה "בריטניה". הפינות עטורות במגני-דוד. תאריך ההכתרה (17.5.37) הוחלף בתאריך ועידת טהרן – 28.11.43. הבולים שדמו מאוד לבולי אנגליה המקומיים, הוצנחו על ידי ה-"לופטוואפה" מעל לערי בריטניה ובריכוזי צבא בריטי. כמויות קטנות של הבולים היו מצויות אצל אספנים, הרבה לפני תגלית טפליץ.

בדפוס "דבר" עבד פועל שהיתה לו "הזכות" לעבוד בשירות הזיופים הנאציים.

"לונדון 90" – 8 ישראלים

עו"ד אלי וובר, הנציג הישראלי בתערוכה העולמית "לונדון 90" מסר על השתתפותם של 8 אספנים מישראל בתערוכה באנגליה.

הנהלת התערוכה "לונדון 90" אישרה השתתפותם של 8 אספנים עם 9 תצוגות:

- יוסף חכמי – פרס
- נחום קפלן – אתיופיה
- נחום קפלן – אתיופיה, דואר-אוויר
- ד"ר ע. אילן – רפואה
- ב. נסטויטר – תערוכות
- זאב ברק – בריטניה
- צבי סלנט –
- אלי וובר – בואריה
- ד"ר אלי ליבו – המנדט הבריטי

תערוכות או"ם ב-1989

דואר או"ם מסר שבשנת 1989 צפויות 7 תערוכות עם בולי או"ם, בדרך כלל תצוגות במסגרת תערוכות עולמיות או לאומיות.

בכל תערוכה הוטבעה חותמת דואר או"ם מיוחדת ולכן חשובה רשימת התערוכות, למי שמתעניין בנושא:

- מארס 1989 – מילנו, איטליה;
- אפריל – "נפוסטה", פרנקפורט, גרמניה;
- יוני – "נורדיה", 89 – נורבגיה;
- יולי – "פילקספרנס" – צרפת;
- אוקטובר – "נורדז' ונקס" – שוודיה;
- נובמבר – קלן, גרמניה;
- נובמבר דצמבר – תערוכה עולמית בוואשינגטון.

הנאצים. עתה נלקחים אנו מעל המכונות ומובלים אל הכבשנים. נקמו נקמתנו!"

כתובת זו פקחה עיניהם, וימיהם ולילותיהם של יהודי דפוס זאכסנהאוזן עברו בחרדה.

בהתקרב צבאות הברית המשחררים, העבירו הנאצים את החומר המודפס עם עובדי הדפוס למחנה אחר. שם נצטוו אלה להעלות באש את מה שהדפיסו במשך חדשים רבים. ימים הרבה עסקו במלאכה, אך האש עשתה עבודתה בעצלתיים.

יומיים לפני היכנס האמריקאים הובאו מכוניות-משא טעונות ארגזים ענקיים. בחפזן רב נאספו שטרות השטרלינגים והבולים לתוך הארגזים. שום פיסת נייר לא נשארה במחנה. הכל נחתם בארגזים ונזרק אל האגם הקטן שאינו מסומן על מפה.

מלבד אלכסנדר רובינשטיין נמצאים בישראל עוד כמה אנשים, שעבדו במחנה דפוס זה.

גלויות נאציות עם קריקטורות של צ'מברלין וצ'רציל וכתובות "לא שווה מרטה"

ד"ר יוסף ואלך

מכירות פומביות של
בולים, מעטפות
ואמצעי תשלום

PUBLIC AUCTIONS
ISRAEL and HOLYLAND
SPECIALIST
Dr. JOSEF WALLACH
P.O.BOX 1414 REHOVOT
Phone 08-467274, 461010

קיריבטי במקום ירושלים החדשה

"ירושלים החדשה". מן התכניות של פרננדס לא נותר זכר, פרט לעובדה שהותיר אחריו בכל מקום חללים ופצועים לרוב. מניחים שהחדירה הראשונה של אירופאים לאיי האוקיאנוס השקט היתה כבר בשנת 1513 וכל הבאים, ללא יוצא מן הכלל – ספרדים, הולנדים, פורטוגזים, בריטים וחוקרים צרפתים – גרמו להכחדת תושבי המקום בדומה **לפדרו פרננדס דה קירוס**, עם חלומו על "ירושלים החדשה", על ידי הדבקת התושבים במחלות אירופאיות או במלחמות וכד'.

עתה, במלאות 10 שנים לעצמאותה של מדינת קיריבטי, בת פחות מ-60 אלף תושבים, הופיעו שם שני בולי זיכרון המתארים את בית המוחקקים ואת החוקה.

לאחר הופעתו של בלבואה הפורטוגזי בשנת 1513, יש החושבים שהגיעו למקום הספרדים גריחלבה ואלברדו ב-1537. הם הגיעו לאיי גילברט וגילויים נוספים הופיעו עם הופעתם של שתי האוניות הבריטיות "סקראבורו" ו"שרלוטה" ב-1788 ו"נאוטילוס" בשנת 1799, בין השנים 1830-1840 החלו מבקרים באיזור צייד לווייתנים ונוצרו קשרים בין המלחים לתושבי המקום. הסחר המקומי התפתח והסוחר הראשון שהתיישב במקום, עשה זאת בשנת 1837. כעבור 30 שנה החלו להגיע ראשוני המיסיונרים.

בחלק הגדול של המאה ה-19 נוהלו האיים ללא התערבות חיצונית בידי מנהיגים מקומיים, מלחים עריקים, סוחרים ובעיקר מסיונרים וכשהחלה גרמניה להראות עניין באיזור, סופחו איי גילברט ואליס לבריטניה כמושבות הכתר, בשנת 1915, לפי דרישת תושבי המקום. כאמור, איי גילברט הם עתה מדינה עצמאית שיש להם גם בולי דואר עצמאיים.

ה"יהודי" של פיקאסו – באפגניסטן

הקיץ לא שפע בבולי "יודאיקה", כי רק בולים בודדים הופיעו בנושאים שניתן לכלול באוסף יודאיקה.

בכל זאת, היו כמה הנפקות, מהן לפחות שלוש שלא הזכרנו עד כה: בול איינשטיין באלבניה, עימנואל לסקר השחמטאי בבול גינאה הפורטוגזית וה"יהודי" של פיקאסו בבול אפגניסטן.

הופיע עלון אספני יודאיקה – המעוניינים להצטרף לאיגוד יפנו אל ת.ד. 21224 ת"א. 61211. ב-31.10.89 יתקיים במועדון האגודה התל-אביבית מפגש אספני יודאיקה.

לא כל כך ברור מדוע רצה הספרדי **פדרו פרננדס** להקים באחד מאיי גילברט, באוקיאנוס השקט, הידועים היום בשם קיריבטי, יישוב שייקרא

מצא בע"מ

החברה למכירות פומביות

PUBLIC AUCTIONS

Matsa Company Ltd.

5, Druyanov Street, Clal Building

בנובמבר – בולים ואמצעי תשלום
בדצמבר – אמנות, יודאיקה וארכיטקטורה

'בולי ישראל וחוף' הולילנד
'התקופה התורכית' תקופת המנדט
'מנהלתי-העם' דאר צבאי
'תולדות הדאר' תקופת השואה
'קקל' תוויות גלויות
'יודאיקה'.....

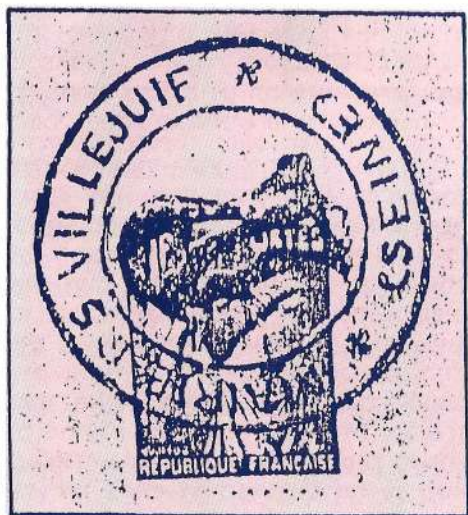
'ציונות' מסמכים 'אוטוגרפים'
'שטר-כסף' מטבעות 'מדליות'

תל-אביב, רח' דרויאנוב 5 בית כלל
טל. 03-292813, 03-295618

חותמת מוילז'ויף

בין 1939-1940, בעת הכיבוש הגרמני בצרפת היתה בריחה של אוכלוסין מאזורי כיבוש גרמני לאיזורים חופשיים. מסתבר שהיו מקרים שפקידי דואר ופקידי עיריות שברחו נטלו עמם מיני חותמות של המקומות שגרו בהם קודם הכיבוש. על-פי כתב העת הבולאי הצרפתי "טימברוסקופיה" נהגו הפקידים להחתים את הדואר ממקומות מגוריהם החדשים בחותמות שנטלו עמם. זה ההסבר לחותמת מוילז'ויף (עיר היהודים) שנמצאה על גבי מכתבים מצרפת הכבושה. הפריט מעניין, כמובן, גם את אספני יודאיקה.

"יודאיקה" במכירה פומבית

"יודאיקה" מתקופת הנאצים והשוואה נמצאת בקו עליה, גם בגרמניה. במכירות פומביות שקוימו באחרונה הוצעה גלויה מקורית מהתערוכה האנטישמית בווינה "היהודי הנצחי" ב-28 מארץ ונמכרה בסופו של דבר ב-210 מ"ג. עטיפה אנטישמית של עתון הצוררים הנודע לשימצה "שטירמר" עם מנג'דוד, סיסמאות אנטישמיות וחותמות מכנס המפלגה הנאצית בנירנברג בשנת 1938 הוצעה ב-75 מארץ ונמכרה ב-150. עטיפה אחרת של אותו עתון הגיעה מ-30 ל-190 מ"ג.

ארץ זבת חלב ודבש – בקק"ל

בימים אלה הונפקה בקק"ל סדרת בולים – "ארץ זבת חלב ודבש", שהופיעה בשני גליונות. בגליון אחד 12 בולים.

בדף ההסבר לבולים מסופר שבמסורת הדורות ובמיוחד בקרב קהילות ישראל בגולה, השתרש התיאור "ארץ זבת חלב ודבש" כביטוי לעושרה של ארץ ישראל בשפע של תוצרת חקלאית.

לעומת דימוי מקובל זה, מלמדים המימצאים הארכי אולוגיים כי רוב אזורי ההר בארץ לא היו כלל בעיבוד חקלאי בטרם הגיעו אליהם בני ישראל, ולא היו בהם ישובי קבע. העיון בתנ"ך מלמד, שההרים היו מכוסים ביערות-בר ובסבכים, ובני ישראל הם שהכשירו אותם כדי לאפשר בניית מידרגים בהרים ונטיעת עצים פרי.

אזורים כאלה, המכוסים בצמחיית-בר ירוקה במשך כל השנה, מהווים אזורי מרעה מצויינים, והם גם אזורים אידיאליים לנחילי דבורים, בשפע פרחים במשך חודשים רבים בשנה.

ברור, איפוא, כי התיאור "ארץ זבת חלב ודבש" בפי המרגלים ששלח משה מן המדבר לתור את הארץ אינו תיאור של ארץ חקלאית, אלא תיאור של שפע המרעה – הן לצאן והן לדבורים – שהיה מצוי באזורי ההר בארץ בטרם כניסתם של בני ישראל אליה.

בנאות קדומים השמורה הלאומית של טבע הארץ במקורות ישראל, הנמצאת ליד חורשות הקרן הקיימת במודיעין – מיוצגים הרי הארץ כפי שהיו בטרם התנחלותם של בני ישראל באזור המכונה "יער חלב ודבש", והמדרגות החקלאיות שנבנו ועובדו בידי בני ישראל מיוצגות שם באזורי "כרם ישעיהו" ו"שבעת המינים".

דברי ההסבר מטעים מפעל הבולים של קק"ל נכתבו לפי ספרו של נגה הראובני "טבע ונוף במורשת ישראל", (שיצא לאור בהוצאת נאות קדומים), ועפ"י מאמרו של א.ק.

הבולים עוצבו בידי אשר קלדרון והודפסו בדפוס לזין אפשטיין

רק מ-1960 החלו להופיע בולי C.E.P.T., ולמעשה, הבולים בעלי העצוב הזהה שהופיעו בין השנים 1959-1956 שייכים לענף אחר של "אירופה", הוא ה-E.E.C. Community (European Economic), אך אספני C.E.P.T. נוהגים לכלול הבולים של שנים אלו במסגרת אוספיהם. ארגון ה-E.E.C. נוסד רשמית ב-25 במרץ 1957 במסגרת "אמנת רומא" – אירוע זה נחגג בולאית מעת לעת בקהיליה האירופית. גם מספר מדינות שלא שייכות, או שלא היו שייכות בזמנו, ל-C.E.P.T. נהגו ונוהגות להצטרף להנפקות שנתיות אלו, בעיקר משקולים מסחריים.

2. **מועצת אירופה (Council of Europe).** גוף שהוקם ב-5 במאי 1949. במסגרת ענף זה אנו מוצאים את בולי מוסד זה, המופיעים בטרסבורג, צרפת והמשמשים למשלוח דואר משם. כמו כן ארצות אירופה רבות נוהגות לציין בבוליהן את ימי ההולדת של ארגון זה. מועצת אירופה נוהגת מדי פעם לפעם להכריז על "מבצעים שנתיים" ואלו מצויינים כמובן גם בולאית ע"י רבות ממדינות אירופה (לדוגמא: 1970 – שנת הטבע האירופאית, 1975 – שנת הארכיטקטורה האירופאית, 1988 – שנת הקולנוע האירופאי, ועוד).

3. **E.R.P. (European Recovery Plan)** הרעיון האירופאי לא היה יכול להתממש אלא לאחר שחרור מדינות אירופה המערבית מעול הכבוש הנאצי ושקום כלכלתה ההרוסה. הסיוע הכלכלי מארה"ב במסגרת "תוכנית מרשל" הווה את הבסיס לשקום זה. (במקורה של התוכנית, היתה זו מיועדת גם לבריה"מ וארצות מזרח אירופה). אירופה הקימה אז את ה-O.E.E.C. (Organization for European Economic Cooperation) ב-16 באפריל 1948, שנועד לארגן את תוכנית הסיוע. מדינות רבות, כולל מדינות מחוץ לאירופה, ציינו תוכנית סיוע זאת בבוליהן ובענף זה של "אירופה" נכללים בולי גנרל מרשל אבי התוכנית וכמו כן בולים רבים (וחותמות רבות) המציינים או מתייחסים לסיוע לפליטי המלחמה.

4. **ברית נאטו (North Atlantic Treaty Organization)** במקביל לברית הכלכלית בין ארצות

רבים מידידי הבולאים שואלים אותי "מה אתה אוסף?", מתפלאים כאשר אני משיב להם "רק אירופה". הפליאה נובעת מכך שהם חושבים שהנושא צר כדי שאספן ימצא בו מרחב מחיה מספיק לתחביבו הבולאי. לאותם ידידים ולכם הבולאים – הקוראים, אני מרגיש חובה לסקור בקצרה את המרחב האדיר, שנושא זה פותח בפני האספנים ובהזדמנויות נוספות אסקור בהרחבה כל תחום בתוך נושא זה.

רובנו מכירים את בולי Conference Europeane (C.E.P.T. de Poste et de Telecommunications), בולים הבולטים בעצוב זהה שהחלו להופיע ב-1960 (!). החל מ-1974 נבחר כל שנה נושא הבולים, אך העצוב היחודי נבחר ע"י המדינות המשתתפות, למעט שנת 1984 שבה שוב הוסכם על עצוב זהה לרגל 25 שנה ל-C.E.P.T. מאז ועד היום – כולל הבולים המתוכננים לשנת 1989 – הופיעו 819 סדרות (כולל השנים 1959-1956, ראה להלן). רבים מאספני "אירופה" מצטמצמים בתחום זה ורבים אחרים מכירים רק תחום זה באסוף בולי "אירופה". לאלה האחרונים מוקדשת סקירה זו.

כאמור "אירופה" הוא תחום רחב בהרבה. "אירופה" אינו משהו מוחשי-פיסי, אלא רעיון המתייחס לתהליכי אחוד בין מדינות אירופה (בעיקר המערביות) אחוד במגוון רב של מישורים. קיימות דעות רבות לגבי מה יכול להיות שייד במובן הבולאי ל"אירופה". לגבי מספר ענפים בתחום זה יש הסכמה כללית, אך לגבי איסוף הענפים הצדדיים ודאי יש מקום לסעם, הידע והמחקר האישי. אין מי שיאמר, ככלל, לאספן בולים מה עליו לאסוף בתחום מסויים. כל אחד חייב להגדיר זאת לעצמו. וזה המקום לסקור, כללית, את תחומי האיסוף העיקריים של נושא "אירופה".

1. C.E.P.T. ו-E.E.C. כאמור, בולי C.E.P.T. מהווים את השלד המרכזי באסוף בולי "אירופה". אגוד זה הוקם ע"י 18 מדינות (ויחד עם פינלנד), שהיו חברות בזמנו ב"מועצת אירופה" בועידה שנתקיימה במונטרו, שווצריה בין ה-22 ביוני ל-3 ביולי 1959.

הניצול והשימוש המשותף בנהר הדנובה ויובליו וכמו כן את התחרויות הספורט המקומיות, שאורגנו תחתה כותרת של אליפויות הבלקן למניהן.

9. שתף פעולה בין מדינות אירופה.

אחת המטרות העקריות של רעיון האחד האירופאי היתה להגביר את שתף הפעולה בין המדינות השונות. מבחינה בולאית אנו רואים את התחומים הבאים:

(א) שת"פ בתחום הספורט – כאן אנו מוצאים את "אליפויות אירופה" בתחומים רבים עם דגש על כדורגל וכדורסל (בחלק מהן משתתפת גם ישראל – מכבי ת"א אלופת אירופה כדורסל,

POSTA ROMANA

זוכרים !! וזאת מעבר למפעלים האזוריים. בקטגוריה זו נמצא גם את ה-GRAND PRIX של מונקו ואליפויות אירופה "למדינות קטנות".

(ב) שת"פ תעשייתי. בעיקר הדבר מתייחס לפרויקטים בין מדינותיים כגון: מטוס הקונקורד, שזכה לכמות גדולה מאוד של בולים, ומטוס ה"אייר בוס 300".

(ג) שת"פ בפתוח רשתות תחבורה – בעיקר הדבר מתייחס לתמרור אחיד, פתוח כבישים בין מדינותיים ("כבישי אירופה") ופתוח תעלות ימים.

(ד) שת"פ מדעי וטכנולוגי. פתוח סוכנוית אטום – EURATOM ו-CERN, פתוח סוכנות החלל האירופאית – E.S.A. ואין ספור קונגרסים מדעיים אירופאים שזכו לציון בולאי (בעיקר חותמות, כולל חותמות ישראליות).

(ה) שת"פ בין ערים. הדבר מתבטא במאות התקשרויות של ערים במסגרת של ברית ערים תאומות (ואלפי חותמות מציינות זאת).

(ו) תערוכות בולים אירופאיות – תערוכות בולים המיועדות למשתתפים מאירופה או תערוכות בולים לבולי "אירופה".

10. מוסדות בינ"ל באירופה – בעיקר מדובר במשרדי האו"ם בג'נבה ובווינה וכמו כן במוסדות אור"ם המנפיקים בולים מיוחדים בשווצריה – "ארגון הבריאות העולמי" "ארגון העבודה הבינ"ל" וכו' בולי חבר הלאומים וכמו כן בולי אונסקו המופיעים בצרפת, גם הם שייכים לקטגוריה זו.

מערב אירופה נחתמה ברית צבאית בינה לבין ארצות הברית וקנדה הברית נחתמה ב-4 באפריל 1949 ואושררה סופית ב-24 באוגוסט 1949. מטרת הברית היתה ליצור חזית צבאית משותפת של מערב אירופה (וארה"ב וקנדה) מול האיום הקומוניסטי. במסגרת ענף בולאי זה אנו מוצאים את כל הבולים המצינים את ימי ההולדת של הברית וכמובן אין ספור של חותמות דואר של היחידות הצבאיות השיכות לברית זו, המפוזרות בכל רחבי אירופה המערבית וצפון אמריקה.

5. ארגון הפחם והפלדה (E.C.S.C (European Coal and Steel Community) ארגון כלכלי זה קדם ל-E.E.C. – והיה ביסודותיו. אמנת הארגון נחתמה ב-18 באפריל 1951. בענף זה של "אירופה" נמצא, שוב, בולים וחותמות המצינים את ימי ההולדת של הארגון וכמו כן את ימי ההולדת של מיסדיו.

6. E.F.T.A. (European Free Trade Association) ארגון שנוסד בראשית 1960 ע"י 6 הארצות שהקימו את השוק המשותף, גוף ששם למטרה את בטול המכסים על המוצרים התעשייתיים בין המדינות המיסדות תוך 10 שנים. ב-1967 אנו רואים את הבולים הראשונים לציון סיום התהליך של בטול המכסים (שלוש שנים לפני התכנון המקורי), ב-1985 אנו רואים ציונים בולאיים לרגל 25 שנה לארגון בין השנים הנ"ל ולפניהן אנו רואים כמות גדולה מאוד של חותמות הארגון, שמקום מושב המזכירות שלו הוא ג'נבה.

במסגרת "אירופה" נמצא גם את ההתארגנויות האזוריות.

7. בנלוס (Belgium, Netherlands, Luxembourg): אחד מכסים זה ראשיתו ב-25 ביולי 1925 ויסודו הפורמלי בוועידת לונדון ב-5 בספט' 1944. מעבר לחשיבותו של אחד מכסים זה לכשעצמו, היווה זה את הבסיס להקמת המוסדות הכלכליים האירופאים שבאו שנים לאחר מכן. ארצות הבנלוס מציינות ענף בולאי זה של "אירופה" מעת לעת בהנפקות בולים משותפות.

8. התארגנויות מקומיות אחרות.

(א) המועצה הצפונית. מאגדת בתוכה את ארצות סקנדינביה הארגון נוסד ב-1952. ארצות אלו נוהגות לציון "בולאית" במשותף אחת ל-3-5 שנים את קיומו של אירגון זה החל מ-1956. (ב) ארצות הבלקן. במסגרת זו אנו מוצאים את ועידות הדנובה – המיועדות בעיקר לתאם את

(14) **אירופה המזרחית.** אירופה אינה רק מערב ויש כמובן גם מזרח. כאן נמצא את המפעלים המקבילים לאילו שבמערב. נמצא את ה"קומקון" – חברת הכלכלית של מזרח אירופה. נמצא את "ברית וארשה" כמשקל נגד "נאטו" וכמובן נמצא הנפקות בולאיות רבות לשתוף פעולה בין ארצות הגוש המזרחי.

(15) **אירופה כשם.** יש אספנים האוספים כל בול וחותמת שעליה מופיעה המלה אירופה ללא קשר לרעיון האיחוד האירופאי. הדבר מתיחס בראש ובראשונה למפות "על בולים" שבה מופיעה המלה אירופה וכן למקומות גאוגרפיים אחרים, הכוללים את השם אירופה בשם (כבישים, מצודות, גשרים וכו'). חלק מאספני "אירופה" בתחום זה כוללים גם שמות של צמחים וחיות, שהמלה "אירופה" היא חלק משמם.

נדמה לי שבנקודה זו אפשר כבר להשתכנע שאיסוף "אירופה" יכול להיות נושא רחב ביותר. כמו כן מספק מגוון רב של צורות בולאיות המוכרות לנו: בולים, חותמות זכרון, כלילים, קונטרסים, גליונות מזכרת ועוד ועוד.

★

בעתיד, במסגרת מדור זה, נרחיב את הדיון הבולאי בתחומים הנ"ל ונספר מה חדש ב"אירופה".

(11) **שת"פ בין גושי** אחת ממטרות הרעיון האירופאי היתה לגבש חזית צבאית וכלכלית מול האיום ממזרח אירופה. הקטנת המתיחות בין הגושים ושת"פ פעולה ביניהן הוא תנאי חשוב לקיומה של אירופה. כאן אנו מוצאים את **הוועידות לבטחון אירופה** (ועידת מדריד, שטוקהולם, וינה וכו'), שהיו מפגש בין המזרח והמערב ושדנו מעט בבטחון והרבה בזכויות האדם. רוב הציונים הבולאים בו דוקא מכון המזרח. הרבה גליונות מזכרת משוננים ולא משוננים, חומר בולאי לא אהוד במיוחד בקרב אספני בולים וכמובן בקרב אספני "אירופה" בפרט.

(12) **שת"פ בין יבשתי** הרעיון האירופאי חורג מגבולות היבשת. כפי שאירופה נהנתה בתום מלחמת העולם ה-2 מסיוע כלכלי מארה"ב, כן חתמה אירופה הסכם סיוע כלכלי עם מספר גושים מחוץ ליבשת. בין הבולטים הוא הסכם YAUONDI שנחתם ב-23 ביולי 1963 בין השוק האירופאי המשותף לבין 18 מדינות אפריקאיות. הסכם זה זכה לציון בעשרות סדרות בולים באותן הארצות מאז חתימתו.

(13) **אישי אירופה.** אירופה אינה רק מוסדות. לכל תחום יש את האנשים והאישים שלו והם העושים והמאפיינים את הארגון. גם לאירופה ומוסדותיה

יש האישים שלה ואלה זוכים לעיתים מזומנות לציונים בולאיים.

(א) **ראשי ומיסדי המוסדות האירופאיים** – רוברט שומן, ז'אן מונה, גספאר ו עוד.

(ב) **ראשי מדינות** אירופאיות שהטיפו לאירופה מאוחדת: – ווינסטון צ'רצ'יל, קונרד אדנהאור ועוד.

(ג) **נביאי אירופה** סופרים אנשי תרבות שהטיפו לאיחוד אירופה – ובינהם ויקטור הוגו, דנטה אלגירי, גוספה מדיני, ועוד רבים אחרים.

(ד) **מנהיגים צבאיים** שהביאו תחת כיבושם לאיחוד אירופה, החל מאלכסנדר מוקדון, קרל הגדול ועד נפוליאון (ויש הכוללים את היטלר ימ"ש בקטגוריה זו).

(ה) **מנהיגים דתיים.** לאירופה יש "הקדושים" שלה וביניהם סנט בנדיקט, סנט סירל וסנט מטודיוס, שזכו להנפקות בולים.

נורפולק בת 10

האי נורפולק מציין השנה עשור לעצמאותו. הופיעה סידרת בולים עם סימלי עצמאות שונים, כמו סמל המדינה, דגל, בית המחוקקים ומגילת העצמאות.

הקוף הירוק

בברבדוס שבים הקאריבי הופיעה סידרת בולים וגיליון – מזכרת שהוקדשו לבעלי חיים מקומיים. בין השאר מופיע שם קוף בשם "הקוף הירוק".

מאה לנהרו

ראש ממשלת הודו הראשון ג'אוורלל נהרו, יצויין השנה במספר בולי דואר בכמה מדינות, במלאות 100 שנה להולדתו.

ראש ממשלת הודו שנרצחה אינדירה גאנדי היתה בתו של נהו ואילו נגיב גאנדי ראש הממשלה הנוכחי הוא נכדו של ג'אוורלל נהרו.

בולים לנהרו הופיעו בהודו, צ'כוסלובקיה ועתה מסרו לנו גם איי סיישל שבאוקיאנוס ההודי על הנפקת שני בולים לזכרו. נהרו מת ב-1964 (הוא ששלל את המדיניות ההודית של אי קיום יחסים דיפלומטיים עם ישראל, הנמשכת עד עצם היום הזה).

האמבולנס הראשון

באיי סיישלס הופיעו זה עתה בולים לציון 125 שנה לצלב האדום, ביניהם האמבולנס הראשון של בריטניה משנת 1870. אמבולנסים אלה השתתפו במלחמת צרפת-פרוסיה. מובן שהאמבולנס נגרר על-ידי סוסים.

בסידרה בול המראה את אמבולנס הרכבת משנת 1899, אוניית אמבולנס משנת 1914 ומכונית אמבולנס גם כן ממלחמת העולם הראשונה – 1914-1918.

שחקני קולנוע ובמה באוסטרליה

ארבעה בולים חדשים של אוסטרליה הוקדשו לשחקני במה וקולנוע שם. שניים מן הבולים הוקדשו לשחקני הבמה גלדיס מונקריף, רוי רנה, גלי סטיוארט וס. ויליאמסון.

שני בולים אחרים הוקדשו ל-4 שחקני קולנוע – צ'רלס צ'וול, צ'יפ פרסטי, לוטי לייל וריימונד לונגפורד.

- לנו מבחר בולי ישראל וח"ל, מטבעות ושטרות
- יודאיקה ארץ הקודש
- תולדות הדואר ונושאים שונים.

בולי כחול לבן
בהנהלת א. סגל

מכירות פומביות AUCTIONS

בולים • לאספנים • מכירות פומביות • יודאיקה • תולדות הדואר
AUCTIONS • STAMPS • JUDAICA
• POSTAL HISTORY

רח' המלך ג'ורג' 6, תל-אביב טל. 281023 יעוץ והדרכה ללא תשלום

שחקני הבייסבול האמריקאיים זכו השנה בכבוד בולאי יוצאי דופן – כל שחקני ליגה א' הופיעו בבולי דואר של מדינות האיים בים הקאריבי.

בסך הכל יופיעו באיי סט. וינסנט עשרות ספורטאים בבולי דואר בגיליונות מזכרת בודדים. הסידרה שהופיעה זה עתה ואיננה הראשונה השנה, כוללת 12 דיוקנאות בצורת בולים בודדים ושני גיליונות מזכרת עם 9 בולים בכל גיליון. נוסף לאלה הופיע גיליון מזכרת כללי עם שמות כל הכוכבים ששיחקו ביולי השנה בקליפורניה בוודאי גם אחדים מבני עמנו, שאספני "יודאיקה" ישמחו לכלול אותם באוספיהם.

לפחות 25 מדינות כבר הודיעו על הנפקת בולי-דואר לציון 20 שנה לנחיתה ההיסטורית על הירח.

את המבצע ההיסטורי עשתה החללית "אפולו 11" עם ניל ארמסטרונג, אדווין אלדרין ומייקל קולינס. החללית והאסטרונאוטים הם עתה גיבורים בשורה ארוכה של בולי דואר וגיליונות מזכרת שיופיעו ביותר מ-25 מדינות.

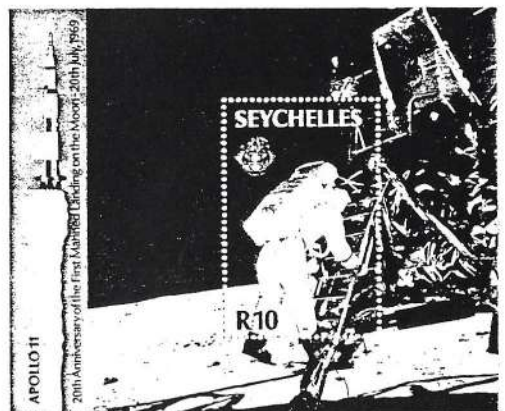
כמה מן המדינות הודיעו על הנפקה מוגדלת של מספר רב של בולים וגיליון מזכרת ובדרך זו יתארו את כל חקר החלל עד לנחיתה ההיסטורית.

מספר מדינות ניצלו את התאריך להנצחת כל חקר החלל, לרבות הטיסות של הסובייטים. ואלה המדינות שפירסמו את ההנפקות שלהן.

איי אסונסיון, בהמס, בליז, קיריבאטי, ליבריה, נייוויס, סט. קיטס, סמואה, שיישלס, איי סלומון, ואנואטו, זיל אלואנין, זיל, איי קוק, פנהרין, ניואה, אוטוואקי, סירה ליאונה, מיקרונזיה, אוגנדה, גרנדה, סט. וינסנט, פלאו, פולין, הונגריה וברית המועצות.

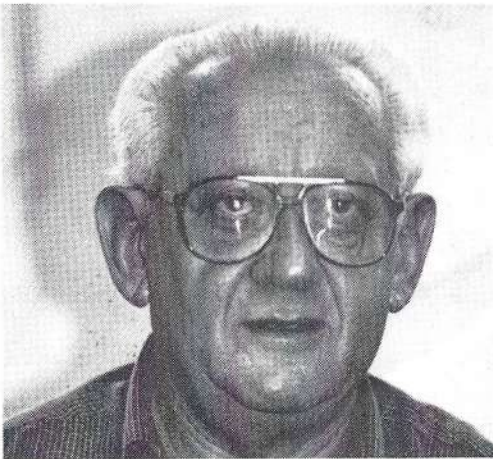
חנה הוך מפעילי "דדה"

ב-1 בנובמבר תמלאנה 100 שנה להולדתה של הציירת הגרמניה, חנה הוך, שהיתה מן הציירים הפעילים בזרם המכונה "דדה" שמרסל ינקו היה בין מייסדיו. חנה הוך (אינה יהודיה) השתתפה בתערוכה הבין-לאומית הראשונה של "דדה" בגלריה אוטו בורצ'ארד בברלין, היתה חברה ב"קבוצת נובמבר" והשתתפה בכל התערוכות שהיו שם עד 1931. היא פיתחה סיגנון ביקורתי שהשתמש בו גם בעיתונות. ב-1932, נאסר עליה להציג עבודותיה האומנותיות. במלחמת העולם השנייה ישבה מחוץ לברלין במקום בשם הייליגנזה ושם גם נפטרה בשנת 1978.

משה כהן ז"ל

מייסדו ומנהלו הראשון של השירות הבולאי

בתום 30 לפטירתו הפתאומית של משה כהן ז"ל
מייסדו ומנהלו הראשון של השירות הבולאי, נתכנסו
בבית סוקולוב בת"א, בני המשפחה, חבריו מילדות,
עובדי השירות הבולאי ומוקירי זכרו הרבים וחילקו
כבוד לאיש שהיה יקר לכולם.

סיפרו על ילדותו של משה, על נעוריו וחינוכו הציוני,
על משפחתו השורשית, על פעילותו בגימנסיה, על
עלייתו ארצה ופועלו בשירות המדינה והשירות
הבולאי, כמפעל חייו.

בין הדוברים בלט יו"ר אגודת המעצבים הגרפיים
בישראל, דרור בן דוב, שבדבריו ביקש "לצייר" בול
דיוקן למשה כהן ז"ל, ואמר:

...הרשו לי בדקות המעטות שנותרו לי לצייר בול
נוסף, הפעם ללא תחרות ואני מבקש שיאשרו לי
בול גדול יותר מן הפורמט המקובל. כי בבול הזה
צריכים לבא לידי ביטוי הרבה מוטיבים עם דיוקן
מרכזי. זה יהיה בול שונה, אולי קינטי, אז קמעה.

והדיוקן שבבול הוא של משה וסביבו אנשים, אנשי
המשרד וכל האחרים שעבדו איתו והיו במחיצתו,
והצוות המקצועי הוותיק של ד"ר חזקי, קרופ, לב
ואלה שבאו אחריהם ואשר לנו כמעצבים בעצם
הקשר היה איתם.

זו היא הפינה בבול של הקשר בין משה ובין
האמנים והיוצרים ובפינה אחרת ביטוי למשא
ומתן על תעריפים המגיעים לאמנים ותמיד הכל
בשיקול דעת הרבה נסיון ותבונה והרבה
סמכותיות.

ובין כל הפינות מתפתלת ועולה לה הדרך
לירושלים ועדיין יש מקום בבול. ושם הייתי משבח
המון בולים, אינני יודע כמה, פסיפס ענק של בולי
ישראל שנוצרו בתקופתו, ואשר משה, הם הבולים
והבולים הם משה. אלה הם הבולים שבהם
מקופלת ההסטוריה של מדינת ישראל מאז
עצמאותה ובהם משתלבים חייו ופועלו של משה
כהן.

בול זה מוצר שאוספים אותו ושומרים עליו,
וכולם, צעירים כמבוגרים. בולי ישראל מקובלים
וידועים בארץ ובעולם כחשובים בשל תכנם ויפים
בשל עיצובם.

הבול שציירתי היום יהיה עוד בול צבעוני וססגוני,
שונה מהאחרים וגדול יותר, בול שנשמור עליו
ונזכור אותו.

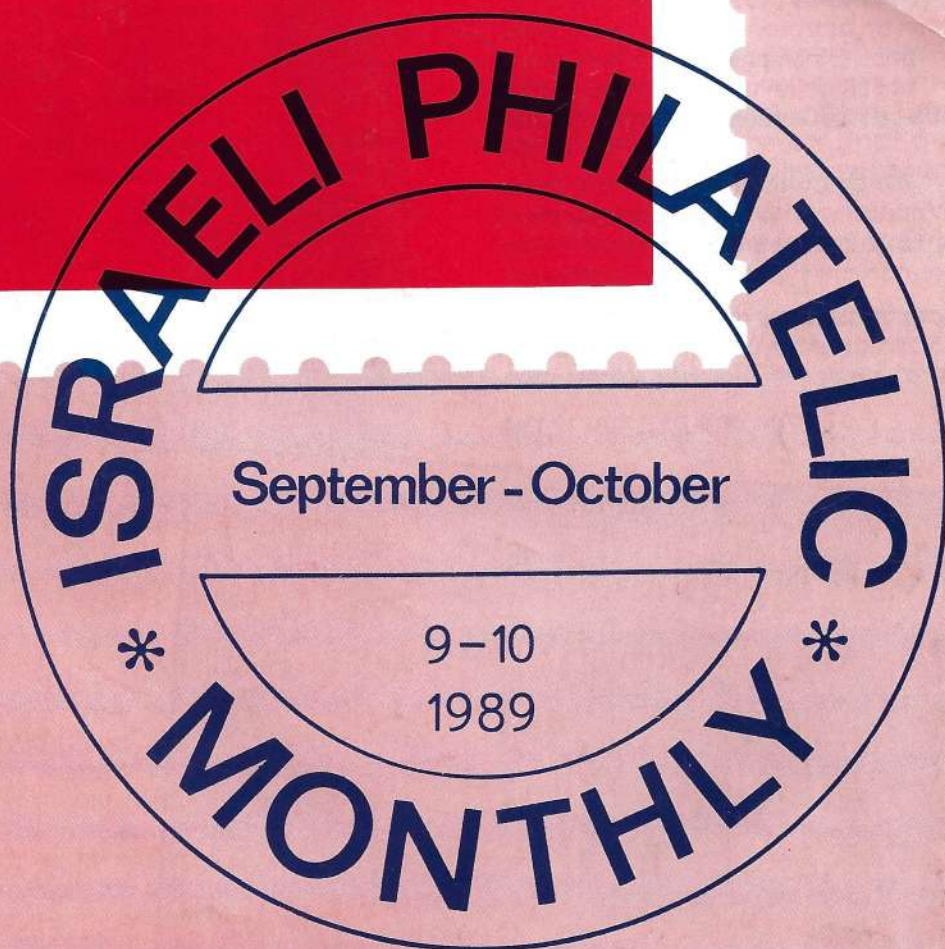
זכרו של משה יהיה עימנו תמיד.

ממכתבי התנחומים
שהגיעו אל השירות
הבולאי

חותמת מיוחדת ל-40 שנות תזמורת חיפה

הירחון הישראלי לבולאות